

Noord- Albanië

Gerda Mulder

Colofon

Noord-Albanië

©Gerda Mulder en Odyssee Reisgidsen

Alle rechten voorbehouden

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Auteur: Gerda Mulder

Serieredactie: Bartho Hendriksen en Leo Platvoet

Kaarten: UvA Kaartenmakers | www.uva-kaartenmakers.nl

Foto's: Gerda Mulder (tenzij anders aangegeven)

Met dank aan:

Flutura Aça, Richard van den Brink

Odyssee Reisgidsen

Odyssee Reisgidsen levert zijn titels als paperback of als e-book. Paperbacks zijn verkrijgbaar bij de (reis)boekhandel in Nederland en Vlaanderen, via Bol.com of de Odyssee-website. De e-books zijn alleen verkrijgbaar via de Odyssee-website. Daarbij kan de reiziger zijn of haar eigen gids samenstellen.

Uiteraard proberen wij de geboden informatie zo actueel en accuraat mogelijk te houden. Toch kunnen er onvolkomenheden en fouten in de tekst voorkomen.

Odyssee aanvaardt daarvoor geen verantwoordelijkheid.

Actuele informatie over de Odyssee Reisgids Noord-Albanië op Facebook

Volg Odyssee Reisgidsen op Facebook en Twitter

Meld je aan voor de Odyssee Nieuwsbrief via www.odyssee-reisgidsen.nl/news
[www.odyssee-reisgidsen.nl](mailto:info@odyssee-reisgidsen.nl), info@odyssee-reisgidsen.nl

Foto omslag paperback: Ottomaanse brug over de Kir bij Shkodra. Foto Herman Zonderland

Foto titelpagina: Vrouwen in de bazaar van Kruja

Foto pag. 6: De daken van Kruja. Foto BigStock

ISBN 9789461230621

Voorwoord

Voor kenners was Albanië al een aantal jaren een ‘geheimtip’: een nieuwe vakantiebestemming in een onbekend land in Zuidoost-Europa, met mooie zandstranden, bergen, meren, wilde rivieren, natuurparken, archeologische opgravingen, Ottomaanse stadjes en een bruisend uitgaansleven in de hoofdstad Tirana. Overnachten, eten en drinken waren heel goed en goedkoop.

De echte doorbraak van het toerisme vanuit Nederland kwam toen het vanaf 2017 mogelijk werd rechtstreeks en *low budget* van Amsterdam naar Tirana te vliegen. Dat trok veel mensen over de streep die wel eens een kijkje wilden nemen in dit bijzondere Balkanland.

Iedereen die er geweest is, weet dat het onmogelijk is dit bergachtige land in een of twee weken helemaal te verkennen. Je moet een keus maken, anders zit je de hele dag in de auto, want de reistijden zijn lang. In deze gids is de keus gemaakt Noord-Albanië centraal te stellen en dat betekent heel Albanië ten noorden van de Shkumbin-rivier.

De gids begint met een summier beschrijving van de hoofdstad Tirana en omgeving, omdat die stad meestal aankomst- en vertrekpunt is. Odyssee heeft ook een (zeer uitgebreide) stadsgids Tirana in haar fonds.

Shkodra ligt aan het Meer van Shkodra en is een cultuurstad met een Italiaans centrum, veel katholieke kerken, moskeeën, een prachtig fotomuseum en ook: visrestaurants in rustige dorpjes aan het meer. Shkodra is ook hét vertrekpunt voor trips naar de Albanese Alpen en de boottocht over het Komanstuwmeer.

Het sportieve toerisme van de laatste jaren naar de Albanese Alpen heeft gezorgd voor een opleving van bijna verlaten bergdorpjes. De oorspronkelijke bewoners zijn teruggekomen en hebben hun traditionele boerenhuizen verbouwd en opengesteld. De Vervloekte Bergen, zo heet het ontoegankelijke karstgebergte waar bergbewoners eeuwenlang in traditioneel stamverband in de geïsoleerde dalen leefden. Het gebied is de laatste jaren populair geworden bij wandelaars en bergbeklimmers. Het dorpje Theth in de Shalavallei is vertrekpunt voor meerdaagse bergtochten als de Peaks of the Balkans-route en de Via Dinarica. De wandeling van Theth naar Valbona over de Valbona-pas staat op steeds meer wenslijstjes. Noordoost-Albanië bezoeken betekent kennismaken met eeuwenoude tradities, wetten en bloedwraak. Het is een onbekend gebied met dunbevolkte bergregio's en zeer veel landschappelijk schoon: Puka, Mirdita, Mat, Dibra en Kukës.

Het noordelijk kustgebied vanaf de grens met Montenegro biedt grote afwisseling: badplaatsen als Shengjin, Velipoja en Durrës, wijngebieden, natuurparken met lagunes en moerassen en historische steden als Lezha, Laç, Durrës en Kruja. In 2020 verschijnt bij Odyssee een gids over Zuid-Albanië.

Veel leesplezier,

Gerda Mulder

Tips

Uiteraard houdt Odyssee zich aanbevolen voor reacties van kritische lezers. Zijn er foutieve vermeldingen, wijzigingen in openingstijden, prijzen en dienstregelingen? Laat het ons weten! Of heb je tips over hotels, pensions, campings en dergelijke? Ook dat horen we graag!

Stuur een email naar: info@odyssee-reisgidsen.nl

Inhoudsopgave

Noord-Albanië

Odyssee's aanraders Noord-Albanië 7

Tirana en omgeving

Tirana en omgeving verkennen 8

Shkodra en omgeving

Shkodra en omgeving verkennen 28

Albanese Alpen

Albanese Alpen verkennen 55

Noordoost-Albanië

Noordoost-Albanië verkennen 78

Kuststreek

Kuststreek verkennen 92

Achtergrondinformatie

Landschap en bevolking 114

Noord-Albanië A-Z

Praktische Informatie 122

Kaders

Moeder Teresa 20

Enver Hoxha 21

De legende van Fort Rozafa 32

Edward Lear dineert in Fort Rozafa 34

Katholiek Shkodra 38

Gjergj Fishta 39

Religieus Shkodra 44

Religie is opium van het volk 46

Kolë Idromeno 47

Pietro Marubi 48

A. den Doolaard en De Herberg met het Hoefijzer 56

Edith Durham 58

De bergstammen van Noord-Albanië 68

Bajram Curri 72

Via Dinarica 75

Lule, de gezworen maagd 79

Kulla's 84

Van Ahmet Bey Zogolli tot koning Zog I 86

Hoe de appelboom uit Burrel verdween 87

Skanderbeg: nationale held van Albanië 98

Agrotoerisme & Slow Food Beweging 126

Odyssee's aanraders Noord-Albanië

Bektashi tekkes

Dollma en Sar Sallteku (Kruja)
Bektashi Wereldcentrum (Tirana)

Ottomaanse monumenten

Lodenmoskee (Shkodra)
Mesibrug (Shkodra)
Ottomaanse Bazaar (Kruja)

Natuurgebieden

Komanstuwmeer
De Albanese Alpen
Bunadelta
Natuurreservaat Kunë-Vain-Tale
Natuurpark Patok-Fushë Kuqë

Authentiek plattelandsdorpje

Kallmet (ten N van Lezha)

Musea

Marubi-museum, werkplaats vilten 'plis', 1900-1920. Foto Kel Marubi

Zandstranden

Viluna Beach (Velipoja)
Currilave Beach (Durrës)
Mali i Robit Beach (Golem)

Bektashi Wereldcentrum

Marubi Fotomuseum (Shkodra)
Etnografisch museum (Kruja)
Nationaal Historisch Museum (Tirana)

Herdenking communistische periode

Centrum voor Herinnering (Shkodra)
House of Leaves (Tirana)
Werkkamp in Spaç

Traditionele gefortificeerde huizen

Kulla's in Theth
Kulla's in Mirdita (Orosh, Rubik)
Kulla's in Tropoja (Bujan)

Byzantijnse/Venetiaanse forten

Fort Rozafa (Shkodra)
Fort Lezha
Fort Preza
Fort Rodoni

Tirana en omgeving verkennen

Zicht op Tirana. Foto BigStock

Er wonen ruim 900.000 inwoners in het district Tirana, het grootste grootstedelijke gebied van het land. Bijna een derde van de Albanese bevolking woont in het district; de stad Tirana telt 610.000 inwoners. Tirana werd pas in 1920 hoofdstad van Albanië en was toen een slaperig Ottomaans stadje. Het centrum is nog steeds niet groot, overzichtelijk en goed te belopen. Het bestaat uit een centraal plein, twee kaarsrechte boulevards die vanaf het plein naar het noorden en zuiden lopen, en wijken ten oosten (de oude Ottomaanse stad) en westen (de stadsuitbreiding van de jaren twintig en dertig) van het plein. In het zuiden ligt 'de nieuwe stad' met de uitbreiding van na de Tweede Wereldoorlog, een park en een kunstmatig meer. Er lopen twee rivieren door de stad: de Tirana en de Lana. De stad is enorm gegroeid na 1991 toen duizenden plattelands- en bergbewoners naar de hoofdstad trokken. Die noordelijke uitbreiding werd een compleet nieuwe stad, Kamza. De omgeving van Tirana is bergachtig met spectaculaire natuur zoals het Nationaal Park Dajti en de Mali me Gropa bergen met hun merkwaardige diepe hollen. De middeleeuwse forten van Preza en Petrela zijn historisch interessant. Wie tijd heeft kan tochten maken naar de stuwmeren Bovilla en Farka en de grotten van Pëllumbas.

Tirana-Centrum

Het centrum van Tirana is niet groot, zeer overzichtelijk en goed te belopen. Het bestaat uit het Skanderbegplein, de kaarsrechte boulevard die vanaf het plein naar het zuiden loopt: Dëshmorët e Kombit. Belangrijkste bezienswaardigheden zijn het Skanderbegplein met de Et'hem Bey moskee en Klokkentoren en het Nationaal Historisch Museum, het Cultuurpaleis en de Nationale Kunst Galerij.

Skanderbegplein

Wie **Tirana** voor het eerst bezoekt, komt snel terecht op het **Skanderbegplein**, het hart van de stad. Het door de Italianen in de jaren '30 ontworpen plein met de geelrode neoklassieke regeringsgebouwen is sfeervol. In de communistische periode bleef de structuur van het plein gehandhaafd. Tot 1991 was het plein het domein van voetgangers maar vanaf 1991 stroomde het vol met auto's. Daarna volgden nog vele metamorfoses; de renovaties van het Skanderbegplein zijn berucht, elke vier jaar ging het plein op de schop. Na de laatste ingrijpende reconstructie in 2017 is het plein veranderd in een autovrije oase, beplant met bomen en struiken. Het plein dankt zijn naam aan de nationale held Skanderbeg, die in de 15de eeuw strijd leverde tegen de Ottomaanse troepen. In 1968 is het bronzen ruitersstandbeeld van Skanderbeg op het plein geplaatst, 400 jaar na zijn dood.

Et'hem Bey moskee

Een ronde over het Skanderbegplein begint bij de **Et'hem Bey moskee** uit 1821, een van de mooiste gebouwen van Tirana. In 1789 begon Molla Bey, kleinzoon van de stichter van Tirana, Sulejman Pasha, met de bouw en zijn zoon Et'hem Bey voltooide die in 1821. De moskee heeft een elegante toegang, omgeven door vijftien zuilen met bogen, versierd met fresco's van planten. Die plantenmotieven komen terug in het interieur. Toen in 1967 honderden kerken en moskeeën werden afgebroken, bleef de Et'hem Bey moskee gespaard. Begin 1991 werd ze weer gebedshuis. De bij de moskee behorende Ottomaanse **Klokkentoren** is gefinancierd door bijdragen van rijke feodale families uit Tirana.

De toren is tegenwoordig open voor publiek.

Dicht op de Et'hem Bey moskee staan ministeries in Italiaanse neorenaissance stijl (1932). Op de hoek van het plein met de Rr. Çamëria staat het *Nationale Poppentheater*. In dit historische gebouw was van 1925 tot 1944 het Albanese parlement gevestigd. In het westen van het plein staat sinds 1938 het imposante gebouw van de *Nationale Bank* van Albanië. De bank is gebouwd in de fascistisch-rationalistische stijl die toen in Italië gangbaar was. In 2015 is het bankgebouw grondig gerenoveerd.

 Et'hem Bey moskee 8-15 uur • gratis

 Klokkentoren 8-15 uur • ALL100